BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
14 Pagini

EXEMPLARUL | In România 3 lei | In străinătate 6 lei

Nr. 12 Sâmbătă 14 Ianuarie 1939

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120. 288/932

14 Pagini P I I I I

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

UNIVERSUL

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORIILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei ILUSTR. ROMÂNĂ și UNIV.-SPORT câte 500 lei

DIRECTOR
ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

ACORDUL CU MINORITATEA GERMANĂ

Acordul pe baza căruia germanii din țara noastră, cetățeni români, s'au încadrat în mod corporativ în „Frontul renașterei naționale", cuprinde și o dispoziție în partea finală, care dovedește spiritul nostru de toleranță și politica statului român, plină de bunăvoință și de înțelegere față de toate grupurile minoritare.

Pe lângă asigurarea reprezentării numerice corespunzătoare în forurile conducătoare ale organizațiilor profesionale prevăzute în legile actuale, germanii, cetățeni români, vor putea constitui o organizație proprie pentru scopuri culturale, economice și opere sociale, în afară de manifestările politice ce se încadrează în „Frontul renașterei naționale"

Prin această dispoziție importantă, minoritatea germană va avea libertatea și posibilitatea să activeze în cele trei domenii însemnate — cultural, economic și social — așa cum impun interesele sale proprii, fără nicio restricțiune, din moment ce scopurile urmărite de acea organizație proprie sunt astfel definite și nu pot fi în opoziție cu interesele superioare ale statului și națiunii române.

Reamintim cu acest prilej, că în țara noastră, atât înainte de războiul mondial, — când nu exista un pact al minorităților, — cât și după încheerea păcii, prin legiuirile cunoscute, călăuzite de spiritul cel mai liberal și tolerant, minoritățile etnice și confesionale s'au bucurat totdeauna de un regim protector, care le-a îngăduit să-și păstreze caracteristicile lor specifice etnice, să practice cultul lor religios, să dezvolte cultura lor proprie, să propășească în domeniul economic și să organizeze opere sociale.

După anexarea Dobrogei, am aplicat în această provincie, locuită de un mozaic de grupuri etnice, aceeaș politică, fără să fi avut obligațiuni printr'un pact al minorităților, care a contribuit la stabilizarea elementelor străine cu dispoziții nomadice și la atașamentul acestor grupuri, infiltrate prin emigrări, reemigrări sau colonizări, de statul român. Până și germanii, veniți din Rusia meridională, în Dobrogea, sub dominația turcească și care se strămutau din loc în loc, după anexarea acestei provincii de România, s'au stabilizat și au beneficiat de atunci de un regim civilizat, ce le-a asigurat dezvoltarea lor economică și culturală.

După unirea Basarabiei, Bucovinei, Transilvaniei și Banatului, cu toate suferințele și umilințele ce le-au îndurat frații noștri sub dominațiile rusă, austriacă și ungară, am asigurat în noul stat unitar național român, aceleași drepturi și îndatoriri tuturor cetățenilor, indiferent de originea etnică. Reforma agrară, ce s'a pus în aplicare imediat după încheerea păcei, a pus dela început și țărănimea maghiară, secuiască, germană, ruteană, rusă, bulgară, turcă tătară, etc., în posesiunea pământurilor, în aceleași condițiuni ca și țărănimea românească.

In celelalte domenii, deasemenea, minoritățile au avut și au putința să activeze în libertate, cu condiția lealității față de stat, — condiție esențială pentru asigurarea unei colaborări și conviețuiri pacinice și rodnice între națiunea majoritară dominantă și grupurile minoritare. Astăzi, prin dispozițiile cuprinse în acordul pe baza căruia germanii, cetățeni români, s'au încadrat în „Frontul renașterei naționale" și pot dispune și de o organizație proprie pentru scopuri culturale, economice și opere sociale, România dovedește că practică o politică de largă toleranță, față de minorități.

Urmările unei erori

Deși întrevederea dintre d. Chamberlain, lordul Halifax și d. Mussolini ține atrasă atențiunea spre Roma, totuși presa mondială n'a încetat să se ocupe de celelalte probleme care întreține tensiunea europeană actuală și în primul rând de acele probleme cari au decurs — cum era de altfel de prevăzut — din acordul de la Muenchen și din arbitrajul de la Viena.

Numeroasele incidente de la frontiera ungaro-cehoslovacă, incidente care au culminat zilele trecute prin atacul dela Munkacs, au pus în lumină situația precară din această regiune și primejdia pe care ea o prezintă pentru pacea europeană.

Judecata obiectivă a arătat din primul moment că arbitrajul de la Viena a fost o profundă eroare. Nu numai că sentința din fosta capitală austriacă n'a soluționat divergențele ungaro-slovace, dar ea le-a concentrat și a creiat altele noui.

Eroarea a fost că arbitrii — d-nii Ribentropp și Ciano — au întemeiat hotărârea lor pe considerațiuni de ordin politic și strategic în loc să fie inspirați numai de acel principiu al naționalităților care a fost invocat de Germania la începutul crizei cehoslovace și care a constituit singura justificare morală a sacrificiilor impuse statului cehoslovac. Este adevărat că atât Ungaria cât și Cehoslovacia, recurgând la arbitrajul de la Viena și renunțând la procedura indicată prin acordul de la München, adică la o hotărâre a celor patru mari puteri, au declarat anticipat că se vor supune sentinței arbitrale, oricare ar fi ea. Și este tot așa de adevărat că, atât Berlinul cât și Roma, au declarat oficial, de repetate ori, că sentința vieneză este definitivă.

In fapt însă nici Ungaria nici Slovacia n'au fost mulțumite de frontierele stabilite la Viena și nemulțumirile, protestările și incidentele au început să se afirme a doua zi chiar după pronunțarea sentinței arbitrale. S'a dispus la Viena de soarta unor populațiuni, fără consultarea și asentimentul lor, așa că era fatal ca aceste populațiuni să fie, nu numai nemulțumite, dar să devie în mijlocul statului, la care au fost alipite involuntar, un element protestatar.

Toată criza cehoslovacă a fost provocată, după cum se știe, de problema minorităților care trăiau în cadrul statului cehoslovac. Statele cari au beneficiat de pe urma acestei crize au ridicat steagul principiului naționalităților și în numele acestui principiu au cerut libertate pentru conaționalii lor respectivi. In cadrul statului cehoslovac, înainte de acordul de la München, minoritățile beneficiau de drepturile pe cari constituția și regimul democratic cehoslovac le recunoșteau în mod egal tuturor minorităților. Ori, sentința de la Viena a creiat o nouă problemă a minorităților, trecând sub dominațiunea maghiară compacte populațiuni rutene și slovace care azi se văd în inferioritate față de frații lor rămași în țara de origină unde beneficiază de un regim mult mai larg grație autonomiei politice și administrative care s'a recunoscut Slovaciei și Rusiei subcarpatice. Departe deci de a înlătura elementele discordiei, arbitrajul vienez, prin nerespectarea principiului naționalităților, a creiat altele noui și a încurajat veleitățile întemeiate exclusiv pe considerațiuni și combinațiuni politice și pe pretinse drepturi istorice perimate. Autorii acestei grave erori a cărei origină, la o mai serioasă analiză, ar putea fi găsită și în interesul menținerei soliditățeiaxei Berlin-Roma, au desigur astăzi obligațiunea morală de a face să se respecte sentința lor. Dacă frictiunile vor continua, dacă incidentele de frontieră se vor repeta și dacă diferitele planuri de viitor ale unora sau ale altora vor tinde spre noui schimbări teritoriale sau spre noui hegemonii, liniștea nu va putea fi stabilită în această parte a Europei.

M. S. Regele și Marele Voevod Mihai s'au înapoiat în Capitală

IN GARA MOGOȘOAIA

M. S. Regele și Marele Voevod Mihai de Alba Iulia s'au înapoiat Miercuri dim., la ora 11,30 în Capitală, venind dela vânătoarea din jud. Arad.

Suveranul și Moștenitorul Tronului au fost întâmpinați în gara regală Mogoșoaia de d-nii: Armand Călinescu, ministrul internelor, Mihail Ghelmegeanu, ministrul comunicațiilor, general Gabriel Marinescu, subsecretar de stat și prefect al poliției Capitalei, general Gh. Argeșanu, comandantul corpului II Armată și general Petrescu Togu, comandantul garnizoanei București.

Cât aur au produs Statele-Unite în 1938

New-York, 11 (Rador). — **Minele Statelor Unite și posesiunilor americane au dat în cursul anului 1938 o producție record de aur, adică 5.056.308 uncii, în valoare de 176.970.800 dolari.**

Intrevederile președintelui comitetului pentru refugiați la Berlin

Berlin, 11 (Rador). — *D. Rublee, președintele comitetului pentru refugiați dela Evian și d. Pell, membru al aceluiaș comitet, au avut astăzi lungi convorbiri cu d. dr. Schacht.*

Corespondentul agenției „Havas" este informat că în cursul acestor convorbiri a fost examinată situația evreilor germani pe baza propunerilor făcute recent la Londra de d. dr. Schacht.

Până acum nu s'a luat nicio hotărâre. D. dr. Schacht urmează să se consfătuiască asupra acestei probleme cu membrii guvernului german înainte de reluarea negocierilor.

Data viitoarelor convorbiri între d. Rublee și d. dr. Schacht nu este încă cunoscută.

PROBLEMA EVREILOR DIN POLONIA

Varșovia, 11 (Rador). — *Corespondentul agenției „Havas" transmite:*

Răspunzând unei interpelări în chestiunea evreească, d. Skladkowski, președintele consiliului, a declarat Miercuri în Dietă că problema evreilor din Polonia nu trebue să fie soluționată cu forța, ci prin colaborarea guvernului cu asociațiile evreești, care se ocupă cu emigrarea evreilor.

D. Skladkowski a anunțat apoi că în cursul desbaterii de Joi la budgetul ministerului de interne se va discuta și chestiunea minorității ucrainiene, d-sa urmând să facă o expunere în această privință.

EVREII NU MAI POT IMIGRA IN INSULA TRINIDAD

Port of Spain, -- (Rador). — *In urma imigrării unui mare număr de evrei în Trinidad, sosiți din statele din Europa Centrală, autoritățile au hotărît să nu mai permită intrarea acestor refugiați cu începere de Duminică.*

(Continuare în pag. 2-a)

Suveranii Angliei vor face în Mai o călătorie în Statele-Unite pe vaporul „Repulse". Marinarii au început pregătirile

D-nii Chamberlain și Halifax au sosit la Roma

In corpul ziarului, amănunte asupra primirii cordiale făcute miniștrilor britanici în capitala Italiei, precum și comentariile presei engleze, franceze, germane și italiene în legătură cu vizita acestora la Roma.

Ministrii britanici au fost pe tot parcursul, dela granița franco-italiană până la Roma, obiectul unor călduroase manifestații de simpatie din partea oficialității și populației italiene.

Rolul României în Orient

de N. BATZARIA

Ca o tribună a românilor și a românismului de pretutindeni, așa cum s'a dovedit din totdeauna că este, ziarul „Universul" își deschide mereu coloanele pentru a da ospitalitate veștilor privitoare la situația românilor din afară de granițele țării.

Despre aceste minorități se primesc însă uneori vești de natură să ne amintească unele vise aurite, ce-și făceau românii din străinătate, pe când altele vin să arunce o lumină asupra rolului — un rol de cultură și civilizație — la care este chemată România în răsăritul european și, în mod cu totul deosebit, în Peninsula Balcanică.

Să citez un fapt, a cărui însemnătate nu poate fi prețuită la valoarea justă decât acolo unde s'a produs și ținând seamă de răsunetul ce l-a avut atunci când s'a produs.

Intr'o corespondență apărută mai acum câteva zile în ziarul nostru și trimisă din Salonicul Macedoniei se povestea cu accente de îndreptățită înduioșare cum tineretul școalelor noastre de acolo a umblat de sărbătorile Crăciunului cu „steaua", vestind românilor Nașterea Mântuitorului.

Și simțim o plăcută datorie de a releva că, spre deosebire de barbaria săvârșită de ungurii din Săcele, nici autoritățile statului elen și nici populația greacă locală n'au împiedecat pe copiii de români să îndeplinească această datină creștină și mai ales română — însă cu precizarea că a fost importată din România.

Steaua de Crăciun! Sunt mulți, sunt foarte mulți ani de când, elevi veniți de aci, din țară, ca să studieze la liceul nostru dela Bitolia, ne-au învățat pe noi, elevi macedoneni, cum să facem o stea, — deoarece obiceiul acesta nu era cunoscut în Macedonia, — cum să cântăm cântecele în legătură cu „steaua" și cum să îndeplinim întregul ceremonial.

Iar când cântecele noastre au trezit pe locuitori și i-au făcut să iasă la porți și la ferestre, ei ne-au întrebat nedumeriți: „Ce e steaua aceasta? — E steaua României!" răspundeam noi mân-

(Continuare în pagina 2-a)

Senzaționala urmărire a unor bandiți automobiliști

Paris, 11 (Rador). — **Intre Paris și Rouen a fost astănoapte o goană nebună după un automobil cu care bandiții ce-l furaseră fugeau pentru a scăpa de urmărirea poliției. Nici nenumăratele focuri trase asupra lor, nici barajele, din cabluri de oțel, puse deacurmezișul șoselei, n'au putut opri fuga disperată a bandiților.**

Urmărirea continuă acum pe jos, în pădurea dela Saint Germain, deoarece în cele din urmă bandiții s'au văzut nevoiți să părăsească mașina pe sosea, răsturnată și cu un membru al bandei mort înăuntru.

Peste 500 oameni — polițiști, soldați și jandarmi — urmăresc în pădure pe ceilalți doi bandiți, dar până acum fără rezultat.

Vizita contelui Csaky la Berlin

Berlin, 11 (Rador). — *Agenția „DNB" transmite:*

Contele Csaky, ministrul de externe al Ungariei, sosește la 16 Ianuarie aici, într'o vizită de două zile.

El va avea întrevederi cu d. von Ribbentrop, ministrul de externe al Reichului, în cursul cărora vor fi examinate relațiile germano-ungare.

NOTE PE VREMEA ORTOGRAFIEI NEACADEMICE...

Intr'un vraf de hârtii și registre vechi, cineva a găsit, și ne-a trimis, — nu un timbru cu cap de bou, pentru care am auzit că se plătește o întreagă avere, — ci o scrisoare comercială. E un adevărat document, care vorbește despre ceeace costă altădată, nu atât mâncarea, cât băutura... Il reproducem aidoma, cu ortografia autorului:

Frați Bădulescu
Giurgîu, 16 Octomb. 1885
Telegrame: Bădulesci
D-lui Tache N. Giorgescu
com Petroșani

Prin presenta vă arătăm că ne a sositu vinuri de odobești și Pelinuri mai cu seamă vinu este foarte dulce și vil putem da cu butoiu gratis și prețu de 2 franci Vadra dacă voiți scrieține a Vă trimite 1 sau 2 bolobôce Vinu este fórte bun și suntem foarte siguri că o să remâneți pria mulțumiți și totu de o dată vă rămâne și bolobôcele Gratis. Și dorinduvă afaceri frumoase Vă salutăm cu toată Stima
T. Bădulescu

Vai! veți exclamă, ce neîngrijită ortografie, și ce stil!... Dar, adăogăm noi, și ce viață de trăit, cu 2 franci vadra, de „zece kile", cum ar zice „frați Bădulesci". Nu știm de-or mai fi trăind ceva urmași ai acestor negustori, nici de s'or fi găsind niscaiva scoborători de-ai lui Tache N. „Giorgescu" cel îmbiat la iefine vinuri dulci de „odobești", și la pelinuri, tot de acolo. Dar de-o mai fi vreunu, binecuvinteze și el, caș noi, bunătatea soiului, caș prețul lui, venind marfa, cu „bolobôcele Gratis", mai pe de pomană...

Citească aceste toate, câte au fost altădată, negustorii de azi, și rușineze-se ei, căci cercetați de mulți dintre noi prin multe și depărtate locuri, și cerându-le noi vin, ori pelin, ne dau ceeace ne dau, cu prețul cu care ne dau!.. M. Negru

Sectele religioase

de I. VION

In legătură cu articolul nostru, privitor la unitatea sufletească și națională, am primit numeroase scrisori prin care ni se atrăgea atenția spre o problemă, deseori desbătută în coloanele noastre : problema sectelor religioase.

Am citat din programul organizației politice unice punctele referitoare la înălțarea Patriei, întărirea familiei, crearea unei vieți spirituale prin dezvoltarea credinței creștine și a culturii autohtone, puncte cari sintetizează îndemnul rostit de M. S. Regele :

„Să nu mai fie credințe deosebite pe acest pământ, ci una singură: binele, înălțarea, întărirea sufletească a acestei țări".

Necesitatea unității sufletești, a solidarității naționale desăvârșite, constituia de mult un imperativ categoric, dar pentru o deplină înfăptuire se cere să înlăturăm, odată cu demagogia electorală, ce inscăunase o dușmănoasă zavistie în deosebi în lumea satelor, și demagogia sectantă, ce luptă cu perfidie împotriva credinții strămoșești.

Nu mai e nevoie să arătăm ce a însemnat pentru românism, pentru ființa noastră etnică, pentru luptele ce am dus împotriva vicisitudinilor soartei — de care e plină frământata istorie a neamului — ce valoare a avut religia, credința noastră unitară, care, ea cea dintâi, a creiat unitatea sufletească.

In scrisorile primite în timpul din urmă, numeroși preoți, în deosebi dela sate, ne arată o reînviere a pericolului sectelor religioase și se subliniază adevărul, de mult cunoscut : dacă neamul nostru ar fi fost desbinat din punct de vedere religios, n'ar fi ajuns până în cele mai îndepărtate colțuri de țară vechile cazanii, cari au pregătit unitatea de limbă și de simțire românească.

Cu drept cuvânt un vrednic preot, dintr'o comună din județul Vlașca, pune următoarea întrebare : dacă marea massă a populației, n'a putut să-și formeze o convingere politică și să-și dea seama dece votează un partid ori altul — chestiune atât de apropiată de realitatea practică de toate zilele — cum va putea să-și formeze o convingere religioasă nouă, care implică un proces intelectual și sufletesc adânc ?

Am înlăturat propagandiștii

(Continuare în pag. 2-a)

SCRISORI DIN LONDRA

Situația politică din Europa

de AUGUR

Londra, Ianuarie

Conversațiile dela Roma contribue, fără îndoială, la potolirea stării de lucruri din Europa. Dar în acest sens, lichidarea războiului civil din Spania este și mai importantă. In adevăr, această lichidare, mai mult decât orice acțiune diplomatică, trebue să sfârșească prin a produce un aranjament al diferendului dintre Franța și Italia.

Toate acestea sunt fapte clare. Ceeace este mai puțin limpede e rezultatul convorbirii pe care a avut-o la Berchtesgaden d. Beck, ministrul de externe al Poloniei, cu d. Hitler. Comunicatul oficial nu desvălue mai nimic în această privință și ziariștii sunt reduși la presupuneri, mai mult sau mai puțin ingenioase, dar totdeauna incomplete. Totuși, dacă vom avea puțină răbdare, vom fi fixați asupra acestui punct important. Cu toată dragostea pentru secrete, dragoste care există atât la Varșovia, cât și la Berlin, cârmuitorii politicii polone nu pot să ne ascundă anumite semne. Astfel este viitoarea vizită a d-lui Litvinov la Varșovia. Vizita aceasta, anunțată înaintea aceleia a d-lui Beck la d. Hitler, nu poate fi amânată în mod normal. Imprejurările în care se va produce ne vor spune mult asupra rezultatului conversațiilor dela Berchtesgaden. Vom ști și mai multe dacă vizita d-lui Litvinov, în ciuda convenienței, va fi contramandată de odată.

*

Am notat cu interes deosebit la Londra, discursul rostit deunăzi la Orange de d. Daladier, pe când se întorcea din Africa franceză. Credem că d. Georges Mandel a zâmbit când a aflat că șeful lui a vorbit despre imperiul francez. Iată un limbaj neuzitat la vecinii și aliații noștri. D. Daladier a declarat, la Orange, că va menține imperiul francez. Iată pe d. Mandel promovat ministru al imperiului, ceeace este mai mult decât ministru al coloniilor. Franța a pierdut aliați în Europa centrală, dar găsește un imperiu. Faptul nu poate fi decât pe placul Londrei. Căci imperiul colonial francez cuprinde bogății incalculabile, fiind, în acelaș timp, un rezervor de forțe vii — muncitori și soldați — care reprezintă o putere incomparabilă. Recomandăm cititorilor noștri să-și procure, sau cel puțin să privească, frumosul atlas al coloniilor franceze, publicat sub direcția d-lui G. Grandidier. Această lucrare monumentală și prea puțin cunoscută posedă nu numai hărți excelente, ci și o mulțime de informații esențiale d. tot felul în privința domeniului colonial al Franței.

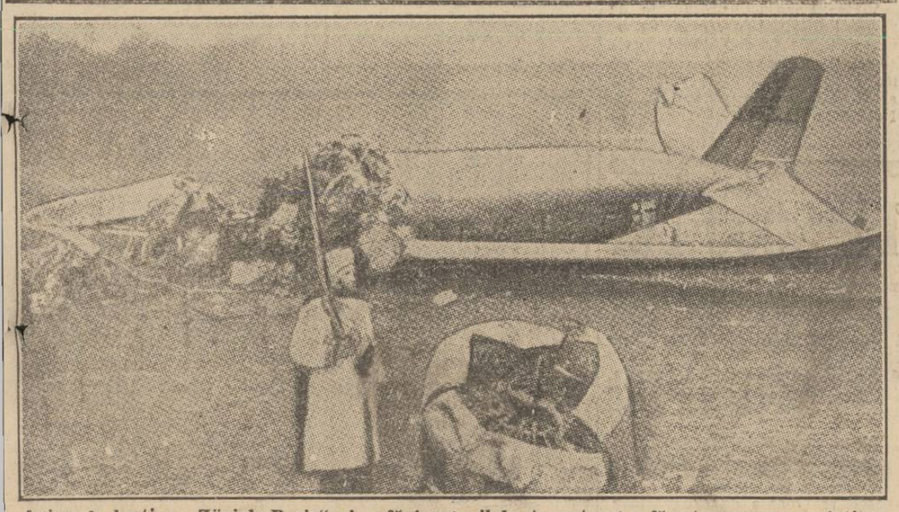

Avionul elvețian „Zürich-Paris" s'a sfărîmat zilele trecute și a făcut numeroase victime

Sosirea d-lui Daladier, președintele de consiliu al Franței, la Paris, după călătoria din Corsica și Tunisia